

MOPS
MIKOŁÓW

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MIKOŁOWIE
43-190 MIKOŁÓW ul. KOLEJOWA 2
Tel. 32 3242660 Fax. 32 3242694 32 3242686
e-mail mops@mops.mikolow.eu www.mops.mikolow.eu
NIP 635-157-37-53 REGON 003455362

Mikołów, dnia 10.06.2020r.

20118.6.nono.1

Urząd Miasta Mikołów	
Załącznik nr 1 do uchwały nr 10/2020	
wpłynęło	10-06-2020
początek	osobiste

Pani

Katarzyna Syryjczyk - Słomska

Przewodnicząca

Rady Miejskiej Mikołowa

Przekazuję w załączeniu sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Mikołów na lata 2017 – 2020 za rok 2019.

Z poważaniem

KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Mikołowie
mgr Aleksandra Stolarska

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO
PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA
GMINY MIKOŁÓW NA LATA 2017-2020
ZA ROK 2019

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanego w roku 2019..	5
2.1. Realizacja celu szczegółowego 1. - wzmocnienie i zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy wśród mieszkańców Mikołowa.....	5
2.2 Realizacja celu 2. - zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie	12
2.3. Realizacja celu 3 – zwiększanie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie...24	
2.4. Realizacja celu 4 - podnoszenie kompetencji przedstawicieli lokalnych instytucji i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podnoszenia jakości i dostępności świadczonych usług.....	27
3. Podsumowanie	29

1. Wstęp

Zjawisko przemocy w rodzinie to działania skierowane przeciwko osobom bliskim, które naruszają ich prawa oraz dobra osobiste, powodują cierpienie tak fizyczne jak i psychiczne oraz mają na celu utrzymanie nad nimi kontroli. Przemoc w rodzinie to zachowania zarówno osobiste, jak i społeczne. Może jej doświadczyć każdy, bez względu na miejsce zamieszkania, wykształcenie, status materialny czy społeczny. Przemoc przybiera różne formy: - fizyczną, - psychiczną, - ekonomiczną, - seksualną, jednakże niezależnie od rodzaju, każda z nich stanowi zagrożenie i jest przestępstwem z art. 207 Kodeksu Karnego. W Polsce przez wiele lat przemoc domowa nie była nazywana po imieniu. Uważano, że w sprawy rodzinne nie powinny ingerować osoby trzecie, gdyż rodzina sama powinna radzić sobie z wszelkimi trudnościami i problemami. Wzrost świadomości i wrażliwości społecznej, a także skala tego zjawiska sprawia, że ludzie dostrzegają problem przemocy domowej i próbują skutecznie jej przeciwdziałać. Ważne jest, by osoby doświadczające przemocy wiedziały gdzie i do kogo mogą zwrócić się o pomoc. Rozwój spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową powinien opierać się o diagnozę problemu przemocy. Diagnoza ta powinna uwzględniać skalę zjawiska, ofertę placówek i instytucji w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, postawy, kompetencje i doświadczenia w zakresie działań pomocy osobom uwięzonym w przemoc domową oraz możliwości i bariery podejmowania działań pomocowych. Podstawę Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Mikołów stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz rodziny powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Praca zespołowa ma kluczowe znaczenie, zapobiega ona powielaniu działań przez poszczególne służby, daje możliwość uzyskania szerokiej informacji o sytuacji osoby uwięzanej w przemoc, pozwala wspólnie przedyskutować problem, wymieniać się spostrzeżeniami, wspólnie ustalać najlepszy plan pomocy oraz rozdzielać

poszczególne zadania. Żaden pojedynczy specjalista ani instytucja nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb rodziny uwiękanej w przemoc.

Przemoc domowa w odniesieniu do szeroko pojętego wymiaru funkcjonowania społecznego jest istotnym problemem rodzin, w których występuje. Z obserwacji prowadzonej przez pracowników socjalnych MOPS wynika, że rodziny z problemem przemocy wymagają specjalistycznej pomocy, którą mogą uzyskać w ramach szerokiego wachlarza świadczonej przez Ośrodek pomocy, jak i instytucji działających na terenie Gminy zaangażowanych w pomoc dla osób z problemem przemocy w rodzinie. Skalę zjawiska przemocy na terenie Miasta określają dane uzyskane od podmiotów uczestniczących w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, współpracujących w realizacji Gminnego Programu oraz dane statystyczne MOPS. W roku 2019 wsparciem w formie pracy socjalnej, poradnictwa indywidualnego oraz m.in. pomocą materialną objęto łącznie 109 środowisk doświadczających przemocy. Analizując problem występowania przemocy domowej, zauważono, że najczęściej występującą formą przemocy była przemoc fizyczna oraz przemoc psychiczna. Wśród osób, które doświadczają przemocy przeważają kobiety, osoby uzależnione i współuzależnione, niewydolne wychowawczo, a także osoby starsze. Należy zaznaczyć, że w 2018 roku zostało wszczętych 6 procedur w stosunku do osób małoletnich. Mając na uwadze rok 2019, zauważa się wzrost liczby procedur „Niebieskie Karty”, w których osobą doświadczającą przemocy jest osoba małoletnia. Do Zespołu Interdyscyplinarnego w 2019 roku wpłynęło 12 procedur, w których osobami, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie były osoby małoletnie. Zauważa się wzrost problemów wychowawczych, trudności w radzeniu sobie w sytuacjach problemowych przez rodziców i opiekunów, którzy często stosują metody wychowawcze z elementami przemocy, nie potrafią radzić sobie z trudnymi emocjami swoimi i dziecka. W większości rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” były to rodziny z dziećmi. W ramach ochrony osób zależnych, w tym w szczególności małoletnich dzieci, w większości przypadków o procedurze „Niebieskie Karty” był informowany Sąd Rejonowy w Mikołowie Wydział Rodzinny i Nieletnich.

2. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w roku 2019.

Głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy jest **zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i tym samym zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy.**

Poniżej przedstawiono opis realizacji działań dla osiągnięcia celów określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Mikołów na lata 2017 –2020.

2.1. Realizacja celu szczegółowego 1. - wzmocnienie i zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy wśród mieszkańców Mikołowa.

W ramach realizowanego celu szczegółowego zaplanowano działania:

- rozpowszechnianie informacji i edukacji na tematy związane z przemocą w rodzinie w celu wzrostu świadomości występowania zjawiska wśród mieszkańców miasta (opracowanie i rozpowszechnianie materiałów typu ulotki, broszury, plakaty itp. konferencje, spotkania itp.),
- rozpowszechnianie informacji i edukacja mająca na celu wzmocnienie funkcji wychowawczych rodziców oraz modelowanie prawidłowych wzorców rodziny (rozpowszechnianie materiałów pisanych, organizacja różnego rodzaju spotkań, zajęć, prelekcji itp. dla rodziców),
- organizacja profilaktycznych zajęć, spotkań, prelekcji, dla dzieci i młodzieży.

Realizacja powyższego celu polegała na: - rozpowszechnianiu informacji dotyczących instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadczących pomoc i wsparcie

w tym zakresie osobom bezpośrednio zgłaszającym się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie; - umieszczaniu ogłoszeń na stronach internetowych o realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego skierowanego dla osób stosujących przemoc; - rozpowszechnianiu ulotek informujących o możliwości wsparcia i pomocy m.in. w Terenowym Punkcie Wsparcia Kryzysowego w Mikołowie, który działa w ramach Mikołowskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „ZMIANA”; - rozpowszechnianiu plakatów i ulotek otrzymanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Punktu Interwencji Kryzysowej świadczących pomoc i wsparcie specjalistyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Policjanci Dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie w ramach zadań edukacyjnych i profilaktycznych rozprowadzali wśród mieszkańców broszury informacyjne dotyczące zjawiska przemocy, możliwości skorzystania z różnych form pomocy i wsparcia. Na stronie internetowej KPP Mikołów umieszczane były informacje o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej w ramach Punktu Konsultacyjnego oraz działalności Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie Gminy. Ponadto, dzielnicowi podczas kontaktów ze społeczeństwem przeprowadzali rozmowy edukacyjne z rodzicami, w szczególności podczas wywiadówek w szkołach, gdzie promowali prawidłowy wzorzec rodziny. Podczas tych spotkań były rozpowszechniane broszury dotyczące powyższych zagadnień. Policjanci dzielnicowi KPP Mikołów realizowali także program „Dzielnicowy Blżej Nas”, w ramach którego organizowali spotkania ze społeczeństwem lub brali udział w takich spotkaniach organizowanych przez inne podmioty np. spółdzielnie, administrację Zakładu Gospodarki Lokalowej w Mikołowie, spotkania z radnymi itp. W 2019 roku dzielnicowi uczestniczyli w 110 spotkaniach ze społeczeństwem Mikołowa, w tym przeprowadzili 54 prelekcje dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 1800 uczniów.

Na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie Punkt Interwencji Kryzysowej w Mikołowie z siedzibą w Łaziskach Górnych organizował X Kampanię na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pt. „Interdyscyplinarność służb społecznych jako fundament w systemie pomocy dziecku i rodzinie w kryzysie”. W ramach w.w konferencji odbył się wykład na powyższy temat. Celem

konferencji było zacieśnienie współpracy międzyinstytucjonalnej, organizacji działających na rzecz dzieci i młodzieży oraz całej rodziny. W konferencji wzięło udział 100 osób. Ponadto, Punkt Interwencji Kryzysowej w ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Pokrzywdzonym Przepęstwem przeprowadził następujące inicjatywy: - warsztaty pt. „Szczęśliwi rodzice, szczęśliwe dzieci”, które był dedykowane dla rodziców; - „Dzień Otwarty”, w ramach którego były prowadzone konsultacje terapeutyczne, psychologiczne i bezpłatne porady prawne; - warsztat pt. „Polubić złość”, dedykowany dla dzieci; warsztat pt. „Zajawka do asertywności” skierowany dla osób dorosłych chcących przyjrzeć się swojej asertywności. W warsztatach wzięły udział 23 osoby. Punkt Interwencji Kryzysowej w celu rozpowszechniania informacji i edukacji mającej na celu wzmocnienie funkcji wychowawczych rodziców oraz modelowanie prawidłowych wzorów rodziny realizował trzy edycje „Szkoły Rodziców”. Pierwsza edycja była skierowana dla osób posiadających duże trudności wychowawcze oraz zobowiązania sądowe. Kolejne dwie edycje były realizowane w ramach projektu pod nazwą „Rodzinny Bank Zasobów”. Ponadto Punkt prowadził indywidualne konsultacje rodzicielskie oraz indywidualne spotkania „Szkoły Rodziców”. Łącznie z zajęć w ramach „Szkoły Rodziców” skorzystało 28 osób, dla 2 osób były prowadzone spotkania indywidualne. W ramach powyższego projektu odbyły się również „Warsztaty Rodzinne”, które były przeznaczone dla uczestników biorących udział w całym projekcie. Spotkania w ramach warsztatów miały na celu: - zjednanie rodziny; - nabycie przez rodziców umiejętności kreatywnego i konstrukcyjnego spędzania czasu z dziećmi. W warsztatach wzięło udział 14 rodzin.

Punkt Interwencji Kryzysowej w ramach realizacji Gminnego Programu przeprowadził warsztaty dla klas VII i VIII szkół podstawowych i szkół średnich z terenu powiatu mikołowskiego. Tematyka warsztatów dotyczyła radzenia sobie w sytuacjach kryzysu. Warsztaty ukierunkowane były na prowadzenie wzajemnego wsparcia. Warsztatami zostały objęte 4 szkoły, a wzięło w nich udział 162 uczniów. W ramach projektu „Rodzinny Bank Zasobów” Punkt realizował warsztaty profilaktyczne dla dzieci, które były skierowane dla dzieci w wieku 8 – 14 lat korzystających z indywidualnych konsultacji terapeutycznych w Punkcie. W spotkaniach wzięło udział 10 dzieci.

Punkt Interwencji Kryzysowej w 2019 roku prowadził indywidualne konsultacje z dzieckiem będącym w kryzysie oraz spotkania rodzicielskie na rzecz dziecka. Powyższym wsparciem zostało objętych 37 dzieci, z rodzin, w których występuje problem przemocy wraz z rodzicami. Odbyło się 238 godzin konsultacji.

Za realizację Gminnego Programu jest również odpowiedzialna Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie, która to głównie przekazuje środki finansowe na realizację programów profilaktycznych. W 2019 roku ze środków GKRPA zostały sfinansowane materiały edukacyjne m.in. z zakresu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej w ramach Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” dla ponad 2000 uczniów mikołowskich szkół podstawowych.

W ramach rozpowszechniania informacji i edukacji mającej na celu wzmacnianie funkcji wychowawczych rodziców oraz modelowanie prawidłowych wzorców rodziny, została sfinansowana przez GKRPA realizacja w mikołowskich szkołach podstawowych programu rekomendowanego „Archipelag Skarbów”, w ramach którego odbyły także się spotkania dla nauczycieli i rodziców obejmujące tematyką m.in. profilaktykę zachowań agresywnych. Sfinansowano również realizację programów profilaktycznych:

- „Ambasadorzy Niemożliwego” oraz „Mały Ambasador” realizowany przez Fundację Pomocy Dzieciom Ulica, w ramach których były prowadzone konsultacje dla rodziców, opiekunów i nauczycieli mające na celu podniesienie kompetencji wychowawczych w obszarze zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży,
- program profilaktyczny „Kto mieczem wojuje” zrealizowany przez Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii, poruszającego temat przemocy rówieśniczej oraz radzenia sobie ze złością,
- kolonie „Morska przygoda” zrealizowane przez Stowarzyszenie Siloe, w ramach których przeprowadzono program profilaktyczny poruszający m.in. temat przemocy rówieśniczej oraz radzenia sobie ze złością,

- kolonie „Wakacyjny zawrót głowy” zrealizowane przez Związek Harcerstwa Polskiego, w ramach których przeprowadzono program profilaktyczny poruszający m.in. temat przemocy rówieśniczej oraz radzenia sobie ze złością,
- kolonie „Wakacje z UŚMIECHEM” zrealizowane przez Stowarzyszenie Uśmiech, w ramach których przeprowadzono program profilaktyczny poruszający m.in. temat przemocy rówieśniczej oraz radzenia sobie ze złością.

GKRPA finansowała również prowadzenie Mikołowskiego Powiatowego Klubu Młodzieżowego przy Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „Powrót”, w ramach którego odbyły się warsztaty i prelekcje m.in. dotyczące profilaktyki zachowań agresywnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie zrealizował projekt „Niech moc będzie z Tobą” w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” edycja 2019 - w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizacja projektu przyczyniła się do poszerzenia oferty dla dzieci i młodzieży zagrożonej i dotkniętej przemocą w rodzinie. Celem realizowanych działań w ramach projektu było zintensyfikowanie pomocy oraz rozwój nowych form i metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie. Powyższe założenia zostały osiągnięte poprzez: - realizowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy; - podniesienie poziomu wiedzy i świadomości uczestników projektu na temat zjawiska przemocy w rodzinie; - zmianę postrzegania przez nich problemu przemocy, - rozwój umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych; - utworzenie grupy wsparcia dla młodzieży. Przeprowadzono działania służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców i opiekunów w postaci organizacji warsztatów dla rodziców.

W trakcie rekrutacji została przeprowadzona kampania informacyjno - profilaktyczna dotycząca przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przygotowano materiały informacyjne w formie broszury, które to zostały rozpowszechnione w szkołach podstawowych na terenie Mikołowa podczas spotkań organizowanych w szkołach z uczniami, konsultacjach z dyrekcją, pedagogami szkolnymi

i zaangażowanymi w sprawy uczniów nauczycielami. Przeprowadzono 17 godzin spotkań. Rozdano 2 tysiące broszur w 10 szkołach podstawowych z terenu Mikołowa. Zorganizowano konferencję pod tytułem „Budowanie więzi w rodzinie, prawa i obowiązki dziecka”, która zawierała treści na temat promowania konstruktywnych wzorów rodziny i wartości rodzinnych, w tym na przykład zagadnienia dotyczące budowania więzi i nici porozumienia międzypokoleniowego, źródeł wsparcia w rodzinie, szkole i poza tymi instytucjami, do których młode osoby mogą się zgłaszać po pomoc. Uczestnikami konferencji byli uczniowie mikołowskich szkół. Prelegentami byli nauczyciele, pedagodzy oraz specjaliści, którzy mają styczność w pracy z dziećmi i młodzieżą. Przeprowadzono 4 wykłady oraz po 1 warsztacie dla każdej z 4 grup. W konferencji uczestniczyło 153 uczniów. Zorganizowano „Warsztaty Ambasadorzy Niemożliwego”, które odbywały się w dwóch grupach na terenie Gminy Mikołów w sołectwach Mokre i Bujaków. Ideowym celem programu, oprócz warsztatów informacyjnych i edukacyjnych służących dostarczeniu uczestnikom wiedzy dotyczącej zagadnienia przemocy były również warsztaty kształtujące umiejętności psychospołeczne, adekwatne postawy normatywne dotyczące przemocy, promujące zdrowy tryb życia oraz kształtujące przekonania w uczestnikach, że oni sami mogą spełniać swoje marzenia, przy pomocy pozytywnych dorosłych. W działaniu uczestniczyło 24 zakwalifikowanych do projektu uczestników. Przeprowadzono 96 godzin spotkań. W trakcie wakacji przeprowadzono warsztaty letnie „Ambasadorzy Niemożliwego” – półkolonie. Dla 90 uczestników projektu został zorganizowany wypoczynek letni w formie półkolonii w Sołtysówce Mikołów Mokre przy ul. Miodowej 2. Zorganizowano 2 turnusy (dla 45 osób jeden), z których każdy trwał 5 dni. Dzieci pracowały w trzech grupach pod opieką wychowawców, trenerów programu oraz wolontariuszy. W ramach półkolonii przeprowadzono 90 godzin warsztatów profilaktycznych dotyczących umiejętności pracy w zespole, komunikacji i rozwiązywania konfliktów, motywacji do działania. Pozostałą część dnia wypełniały zajęcia rekreacyjne. Zrealizowano również warsztat dla rodziców dotyczący przekazania wiedzy na temat zasobów i potencjałów ich dzieci oraz uwrażliwiania na potrzeby dzieci i młodzieży. Uruchomiono 2 grupy wsparcia – z podziałem na wiek, starsza i młodsza. Grupy wsparcia

przeznaczone były dla dzieci i młodzieży doświadczających przemocy w rodzinie, zagrożonych występowaniem przemocy w rodzinie, przeżywających kryzysy związane z rozwojem, które w przyszłości mogą mieć wpływ na funkcjonowanie ich przyszłych rodzin. Grupy były cały czas otwarte tj. każdy z uczestników przychodził w zależności od indywidualnych potrzeb i ustaleń z trenerem.

Merytorycznie spotkania były skupione w różnych obszarach: - systemu wartości; - postrzegania siebie i rozumienia swoich uczuć; - rozwiązywaniu konfliktów; - uczestnictwa w grupie; - alternatywnych form spędzania czasu. W zadaniu wzięło udział 20 osób, po 10 osób w każdej grupie, w okresie od października do grudnia 2019 roku. Ponadto zostały przeprowadzone zajęcia z samoobrony z elementami asertywności, odbywały się od września do listopada 2019r. Zajęcia zostały zorganizowane w dwóch grupach, z podziałem na wiek 7 - 9 lat i 10 - 16 lat, osobno dla chłopców i osobno dla dziewcząt. Uczestnicy podczas zajęć nabyli wiedzę, jak i umiejętności jak radzić sobie, reagować na przemoc, przestać czuć się osobą bezradną i bezbronną. Ponadto, nabyli wiedzę jak wzmocnić poczucie własnej pewności siebie i poczucia własnej wartości, jak przełamać obawy, poczucie winy i wstydu, jak zachować się asertywnie. Przez cały czas trwania projektu były świadczone indywidualne usługi psychologiczne, konsultacje dla dzieci i młodzieży. Dyżur psychologa odbywał się na terenie MOPS Mikołów. Z pomocy skorzystało łącznie 6 uczestników, były to spotkania jednorazowe jak również kilkukrotne.

Tematy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane były również w ramach zajęć realizowanych przez Placówkę Wsparcia Dziennego Świetlicę Opiekuńczo – Specjalistyczną w Mikołowie.

2.2. Realizacja celu 2. - zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie

W ramach realizowanego celu szczegółowego zaplanowano działania:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mikołowie oraz grup roboczych w celu realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- przyjmowanie zgłoszeń i informacji w sprawach dotyczących podejrzenia występowania przemocy w rodzinie, udzielanie odpowiednich informacji zgłaszającym osobom,
- prowadzenie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym miejsc w ośrodkach wsparcia,
- upowszechnianie informacji o działających na terenie gminy instytucjach i organizacjach, oferowanych przez nie formach wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- zacieśnienie współpracy instytucji i służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu zwiększenia pomocy specjalistycznej (m.in. poradnictwo prawne, psychologiczne, socjalne, rodzinne itp.) dla osób doznających przemocy.

Na terenie miasta funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, działający na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uchwały nr X/204/2015 Rady Miasta w Mikołowie z dnia 30 czerwca 2015r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany został przez Burmistrza Mikołowa w celu: - zapewnienia ochrony oraz udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie; - podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; - zmniejszenia negatywnych skutków przemocy; - upowszechniania informacji na temat możliwości pomocy zarówno osobom dotkniętym, jak i stosującym przemoc; tworzenia i ciągłego

usprawniania już istniejącego profesjonalnego systemu interwencji i pomocy osobom już dotkniętym problemem przemocy oraz zagrożonym przemocą w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy, w szczególności poprzez koordynację prowadzonego postępowania w ramach procedury „Niebieskie Karty”. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie, Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie, Wydziału Oświaty Urzędu Miasta w Mikołowie, Starostwa Powiatowego w Mikołowie – przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Sądu Rejonowego w Mikołowie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Mikołowskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana” oraz Ochrony Zdrowia. Realizując procedurę „Niebieskiej Karty” członkowie grup roboczych, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego reprezentujący instytucje, które podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ściśle współpracują ze sobą, w celu zwiększenia pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Posiedzenia Zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W pracach grup roboczych biorą udział osoby bezpośrednio zaangażowane w rozwiązanie problemów danej rodziny np. pracownik socjalny, kurator, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny, dzielnicowy, przedstawiciel GKRPA, pracownik PCPR, przedstawiciel CIS w Mikołowie, przedstawiciele Stowarzyszenia „ZMIANA”. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz poszczególnych grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi integrowanie i koordynowanie działań jednostek wchodzących w jego skład oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przede wszystkim poprzez: - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,

mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań poszczególnych grup roboczych, powołanych przez przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, należy przede wszystkim: - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach; - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, jak również rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” pracownik socjalny MOPS w szczególności: - diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; - udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia oraz podjęcia dalszych działań; w razie potrzeby organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej lub zapewnia schronienie; - prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie; - informuje osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W razie potrzeby rodzinie udzielane jest stosowne wsparcie socjalne, finansowe, rzeczowe, posiłki, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych. W tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej do realizacji procedury „Niebieskie Karty” zostało oddelegowanych trzech pracowników socjalnych, którzy to kompleksowo zajmują się m.in.: - przyjmowaniem zgłoszeń i informacji w sprawach dotyczących podejrzenia występowania przemocy w rodzinie; - udzielają odpowiednich informacji zgłaszającym się osobom. Ponadto podejmują działania interwencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, reagują na każde zgłoszenie, w tym również zgłoszenia anonimowe.

Pracownicy socjalni poprzez pracę z osobami doznającymi przemocy w razie potrzeb zapewniają bezpieczeństwo i schronienie poprzez skierowanie do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia

dla Ofiar Przemocy w Rodzinie działających na terenie województwa śląskiego. W ramach pomocy w formie udzielenia schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie w 2019 roku z powyższej pomocy skorzystała 1 osoba doświadczająca przemocy wraz dzieckiem. Rodzinę skierowano do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Chorzowie. Na terenie województwa śląskiego działa również Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Przystań” w Świętochłowicach.

Pracownicy socjalni każdorazowo pracując z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, jak również osobami stosującymi przemoc w rodzinie informują o działających na terenie Gminy instytucjach, organizacjach i oferowanych przez nie formach wsparcia i pomocy. W celu ochrony oraz pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie Gminy Mikołów pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu z zasobów Gminy na czas nieoznaczony przysługuje osobie, która doznaje w rodzinie udokumentowanej przemocy. W ubiegłym roku nie odnotowano takiego przypadku.

Należy podkreślić, że przy każdej procedurze „Niebieskie Karty” powołana była grupa robocza, w skład której wchodzi przedstawiciele instytucji działający na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny, sporządzany był indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. W planie tym ustalane były działania dla poszczególnych instytucji udzielających pomocy specjalistycznej m.in. poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego, rodzinnego, pedagogicznego itp.

Działania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w okresie od stycznia 2019 roku do grudnia.

Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w roku 2019	4
Liczba „Niebieskich Kart –A”, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu w 2019 roku	61

Liczba „Niebieskich Kart – A”, które zostały sporządzone przez jednostki organizacji pomocy społecznej	20
Liczba „Niebieskich Kart – A”, które zostały sporządzone przez Policję	35
Liczba „Niebieskich Kart – A”, które zostały sporządzone przez jednostki oświaty	4
Liczba „Niebieskich Kart – A”, które zostały sporządzone przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2
Liczba rodzin, objętych pomocą grup roboczych w 2019 roku	109
Liczba rodzin, w których zamknięto procedurę „Niebieskie Karty” w roku 2019	53

W 2019 roku do Zespołu wpłynęło 90 formularzy „Niebieskie Karty” z czego 61 wszczyła procedurę „Niebieskie Karty”, natomiast 29 „Niebieskich Kart” było założonych w trakcie trwania procedury (wobec rodzin, u których procedura już trwała). W roku 2019 brak było wszczętych procedur przez ochronę zdrowia.

W minionym roku członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego systematycznie brali udział w posiedzeniach, na których omawiano realizację procedury „Niebieskie Karty” na terenie Mikołowa.

W ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” 109 rodzin było objętych pomocą w formie pracy socjalnej, w tym 24 rodzin skorzystało z pomocy finansowej tutejszego Ośrodka głównie w formie zasiłku okresowego, celowego, gorących posiłków dla dzieci w placówkach oświatowych czy usług realizowanych w Dziennym Domu Pomocy w Mikołowie. Ponadto, w niektórych przypadkach rodziny zostały objęte pomocą tutejszego Ośrodka w formie usługi asystenta rodziny czy udziału dzieci i młodzieży, z tych rodzin, w zajęciach Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy Opiekuńczo – Specjalistycznej w Mikołowie.

Podczas posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie członkowie Zespołu m.in. podejmowali decyzje o zakończeniu prowadzenia procedury. W 2019r. w 53 przypadkach zakończono procedurę „Niebieskiej Karty” z czego 21 procedur zakończono

z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, zaś w 32 przypadkach zakończono procedurę z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Zakończenie procedury z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań następuje po dokładnej analizie i diagnozie sytuacji rodziny i stwierdzeniu, że tego rodzaju rozstrzygnięcie jest konsekwencją niepotwierdzenia się przypuszczenia o stosowaniu przemocy, innymi słowy przemoc nie występowała i nie występuje w danym przypadku, a zaistniałe sytuacje są rozpatrywane jako konflikt, kryzys w rodzinie, małżeństwie, problemy opiekuńczo – wychowawcze itp. Rodziny, w których nie stwierdzono występowania przemocy w rodzinie borykały się z innymi istotnymi problemami, które w toku prowadzonej procedury starano się rozwiązać, wskazywano wsparcie i pomoc specjalistyczną, w zależności od potrzeb i chęci współpracy rodziny/osoby. Natomiast wskaźnikiem potwierdzającym, że przemoc ustała, jest określony czas bez występowania aktów przemocy. Praktykowane jest by czas ten wynosił od pół roku do roku, szczególnie jeśli w rodzinie są małoletnie dzieci. Wobec tego wydaje się, że niezbędnym elementem realizowania procedury jest m.in. regularne, wynikające z ustaleń specjalistów monitorowanie sytuacji w rodzinie przez przedstawiciela określonej służby (np. dzielnicowy, pracownik socjalny, pedagog szkolny, kurator sądowy). Uzasadnione przypuszczenie zaprzestania dalszego stosowania przemocy oznacza stan wiedzy specjalistów, realizujących procedurę „Niebieskie Karty” o danej rodzinie, świadczący o wyrównaniu sił między osobą stosującą przemoc, a osobą doznającą przemocy, czyli o dokonanych zmianach lub gotowości do zmian sytuacji osoby uwikłanej w przemoc w rodzinie.

Realizacja indywidualnego planu pomocy jest kluczowym elementem pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, realizujących procedurę „Niebieskie Karty” na rzecz rodziny dotkniętej przemocą. Plan powinien określać, co, dlaczego i jak chcemy zrobić oraz jakie rezultaty chcemy osiągnąć. Zaplanowane wspólnie z osobą doznającą przemocy cele, zadania oraz działania specjalistów mają pomóc w zatrzymaniu przemocy i dokonaniu zmiany sytuacji rodziny.

Niezbędnymi etapami konstruowania planu pomocy są: diagnoza sytuacji rodziny, określenie wspólnie z osobą doświadczającą przemocy jej potrzeb i celów oraz możliwych sposobów ich realizacji. W 2019 roku sporządzono 38 „Niebieskie Karty – C” tj. indywidualne plany pomocy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Warto zwrócić uwagę, że przedstawiciele poszczególnych instytucji uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie muszą mieć pewności czy w przypadku konkretnej osoby można mówić o doświadczaniu przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” ma służyć wyjaśnieniu sytuacji w życiu konkretnej osoby i jej rodziny i zweryfikowaniu podejrzenia.

W 2019 r. w ramach procedury „Niebieskie Karty” powołano 58 grup roboczych, odbyło się 232 posiedzeń grup roboczych. Grupy robocze - ich członkowie zajmowały się rozwiązywaniem problemów konkretnych osób i rodzin, tzw. „praca z przypadkiem”. To co odróżnia grupę roboczą od Zespołu Interdyscyplinarnego to jej zmienny skład, który jest dostosowany do przypadku konkretnej rodziny. W ramach prowadzonych działań przez poszczególne grupy robocze, osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udzielana była bezpłatna pomoc, w szczególności w formie skierowania, motywowania, informowania do skorzystania z poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. W przypadkach wymagających interwencji udzielana była pomoc osobie dotkniętej przemocą w rodzinie w formie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia. Ponadto, udzielana była informacja o możliwości złożenia stosownego wniosku do Sądu o wydanie nakazu opuszczenia lokalu na zasadzie art.11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, co uniemożliwia osobom stosującym przemoc korzystanie ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz informowano o możliwości wniesienia o zakaz kontaktowania i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej. Z powyższego prawa w 2019 roku skorzystały 3 osoby doświadczające przemocy w rodzinie.

W kontakcie z osobami wobec których istniało podejrzenie o doznawaniu przemocy w rodzinie była prowadzona intensywna praca socjalna w formie motywowania do skorzystania z pomocy psychologicznej czy uczestnictwa w terapii indywidualnej, motywowano, kierowano do udziału

w grupie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. W ramach procedury „Niebieska Karta” w 2019 roku z powyższej pomocy, w różnym zakresie, skorzystało 321 osób.

Zacieśnienie współpracy powyższych instytucji i służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ma na celu zwiększenie pomocy specjalistycznej m.in. poradnictwo prawne, psychologiczne, socjalne, rodzinne itp. dla osób doznających przemocy.

Powyższe działania są realizowane przez wszystkie podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w miarę możliwości, na bieżąco.

Zadania poszczególnych służb zaangażowanych w realizację programu:

Komenda Powiatowa Policji w Mikołowie jest instytucją, która najczęściej przyjmuje zgłoszenia w sprawie przemocy w rodzinie, na podstawie których podejmuje niezwłocznie interwencję w środowisku. W ramach procedury „Niebieskie Karty” funkcjonariusz Policji udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy, a w razie potrzeby: - organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej; - podejmuje inne niezbędne czynności zapewniające ochronę jej życia, zdrowia i mienia, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania. Funkcjonariusz przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa ją do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego. Przeprowadzane były w miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa. Podejmowane były działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składane były systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa

osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez grupę roboczą. W przypadku gdy pokrzywdzonym jest małoletnie dziecko, bądź w przypadku gdy małoletnie dzieci obecne były na miejscu zdarzenia – interwencji, powiadamiany był o zagrożeniu dla dziecka Sąd właściwy dla miejsca zamieszkania małoletniego.

W 2019 roku policjanci KPP Mikołów przeprowadzili 915 interwencji domowych z czego 126 osób zostało umieszczonych w Izbie Wytrzeźwień. Wypełnili 59 procedur „Niebieskich Kart”, gdzie w 8 przypadkach osoby zostały zatrzymane odnośnie podejrzenia popełnienia przestępstwa znęcania się (art. 207 k.k.), 24 sprawców przemocy znajdowało się pod wpływem alkoholu, z których to 16 zostało doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień.

Policjanci Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie ściśle współpracują z MOPS Mikołów i GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Mikołowie - oferta skierowana jest do: dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, placówek oświatowych. Poradnia prowadzi m.in.: - diagnozę, badania oraz terapię dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi oraz zachowaniami dysfunkcyjnymi; - profilaktykę uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży; - edukację prozdrowotną wśród uczniów, rodziców i nauczycieli. Poradnia oferuje pomoc w formie terapii rodzin, terapii pedagogicznej, zajęć grupowych dla rodziców w ramach „Szkoły dla rodziców”, porad, konsultacji, mediacji, negocjacji, terapii psychologicznej, grup wsparcia. Swoją działalnością wspiera wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży oraz wychowawczą funkcję rodziny.

Placówki oświatowe – przedszkola, szkoły, żłobek. Przedstawiciel oświaty w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie, gdzie jest dziecko uczęszczające do tego typu placówki jest ważnym członkiem grupy roboczej. W ramach procedury „Niebieskie Karty” przedstawiciel oświaty w szczególności: udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje na terenie Gminy Mikołów zadania ustawowe z terenu powiatu między innymi poprzez: - prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, oferującego możliwość skorzystania z pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej; - możliwości udziału w grupie psycho - edukacyjnej dla osób doznających przemocy, treningu rozwoju osobistego z elementami asertywności czy szkole rodziców; - udziału w profilaktycznym programie wsparcia dla rodziców w zakresie wdrażania prawidłowych metod wychowawczych, zarówno w formie porad indywidualnych jak i wsparciu grupowym. Punkt Interwencji Kryzysowej przyjmuje zgłoszenia i informacje w sprawach dotyczących podejrzenia występowania przemocy w rodzinie.

Punkt Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie prowadzi interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w postaci:

- porad interwencyjnych (nawiązanie pierwszego kontaktu z osobą w kryzysie, wywiady środowiskowe, współpraca z instytucjami),
- porad pomocowych w tym: pomoc psychologiczna, terapeutyczna, psychoedukacja, rozmowy motywujące, wsparcie,
- konsultacji terapeuty dziecięcego dla dzieci i młodzieży,
- udzielania porad prawnych,
- wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
- zabezpieczenia dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia, w związku z przemocą w rodzinie.

W roku 2019 liczba osób przyjętych pod kątem zgłoszenia podejrzenia przemocy wyniosła 42. Wsparciem psychologicznym zostało objętych 35 osób, a 14 osób skorzystało z porady prawnej. W przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie wszczęto 8 procedur „Niebieskie Karty”.

Punkt Interwencji Kryzysowej rozpowszechnia informację na temat swojej działalności, podejmowania wszelkich inicjatyw na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez

prowadzenie strony internetowej oraz facebooka. Ponadto, rozpowszechniano ulotki dotyczące działalności Punktu Interwencji Kryzysowej w instytucjach pomocowych lub osobiście wręczone osobom dotkniętym przemocą. Dodatkowo w ramach Jednolitej Strategii Terytorialnej Spójnego Obszaru Funkcjonalnego Powiatu Mikołowskiego Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy z Miejskimi Ośrodkami Pomocy Społecznej przygotował informator dla dzieci, młodzieży, osób i rodzin potrzebujących pomocy i wsparcia na terenie powiatu mikołowskiego i tym samym Gminy Mikołów.

Obecnie na terenie powiatu mikołowskiego nie ma placówki zajmującej się całodobową ochroną ofiar przemocy. W sytuacjach, gdy w rodzinie dochodzi do gorącej przemocy i zachodzi konieczność odizolowania ofiar, są one kierowane do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla ofiar Przemocy w Rodzinie znajdujących się poza powiatem (Świętochłowice, Chorzów, Wodzisław Śląski).

Sąd Rejonowy w Mikołowie – Wydział Rodzinny i Nieletnich, do którego zgłaszane są informacje o przemocy w rodzinach reaguje we wszystkich sprawach, gdzie zagrożone jest dobro dziecka. Sąd może zobowiązać zarówno sprawcę przemocy, jak i ofiarę do podjęcia działań w kierunku pracy nad sobą w celu zaprzestania przemocy. Takimi działaniami mogą być: - zgłoszenie się do programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy; - udział w grupie psychoedukacyjnej lub grupie wsparcia dla osób doznających przemocy. Ograniczając władzę rodzicielską ustanawiany jest najczęściej nadzór kuratora oraz nakładane są dodatkowe zobowiązania np. w postaci podjęcia leczenia odwykowego. II Wydział Karny orzeka w sprawach o przestępstwa dotyczące przemocy w rodzinie.

Prokuratura Rejonowa w Mikołowie nadzoruje prace Policji w sprawach z art.207 k.k. oraz innych przestępstw przeciwko rodzinie. Prokuratura może również przyjmować zawiadomienia bezpośrednio od osób, które doznają przemocy lub są jej świadkiem.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w szczególności uczestniczy w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” przedstawiciel GKRPA: - diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; - udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia; - organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli sytuacja tego wymaga w ramach Zespołu Motywacyjno - Interwencyjnego. Prowadzone były rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowano w przypadku nadużywania alkoholu o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii. Na terenie Gminy działa również Poradnia Profilaktyki i Leczenia Odwykowego.

Prowadzony był dyżur członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w siedzibie Komisji, podczas którego były udzielane informacje, kierowano osoby do podmiotów udzielających wsparcia i pomocy. Ponadto odbywały się posiedzenia Zespołu Motywacyjno-Interwencyjnego GKRPA, rozmowy ze sprawcami oraz osobami doznającymi przemocy, udzielano informacji, kierowano do podmiotów udzielających wsparcia, wszczynano procedury „Niebieska Karta”. GKRPA bierze udział w posiedzeniach grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego oraz na bieżąco członkowie GKRPA współpracują z przedstawicielami KPP Mikołów, pracownikami socjalnymi MOPS Mikołów, kuratorami Sądu Rejonowego Mikołów celem wymiany informacji na temat sytuacji klientów.

Mikołowskie Stowarzyszenie Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana” - organizacja pozarządową prowadzącą działalność w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Stowarzyszenie świadczy również pomoc psychologiczną dla osób uzależnionych od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych oraz dla ich rodzin, organizuje pomoc kryzysową dla ofiar przemocy w rodzinie, prowadzi edukację społeczną dotyczącą problemów przemocy i uzależnień. Oferta pomocy specjalistycznej obejmowała: - konsultacje i porady dla osób współuzależnionych; - grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej; - porady prawne w zakresie problemów rodzinnych, opiekuńczych i leczenia odwykowego; - konsultacje, porady oraz pomoc psychologiczną dla osób uzależnionych od alkoholu;

- prowadzenie grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym; - program korekcyjno – edukacyjny wobec osób stosujących przemoc w rodzinie; - konsultacje, porady i pomoc psychologiczną dla osób zażywających narkotyki; - terapię małżeńską i rodzinną.

Instytucje ochrony zdrowia - niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej i prywatne gabinety lekarskie.

W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie. Ponadto na przedstawicielu podmiotu leczniczego, do którego została przewieziona ofiara przemocy w rodzinie ciąży obowiązek wypełnienia formularza „Niebieska Karta”, czyli wszczęcie procedury.

Działania w/w. podmiotów mają doprowadzić przede wszystkim do wzrostu świadomości wśród społeczeństwa na temat przemocy w rodzinie, wzrostu świadomości i wiedzy na temat negatywnych skutków przemocy, szczególnie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy względem dzieci, wzrostu wiedzy na temat możliwości pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie, promocji metod wychowawczych bez użycia przemocy, wzrostu świadomości w kwestii działań dotyczących równouprawnienia kobiet i mężczyzn, zwiększenie kompetencji służb współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zacieśnienie tej współpracy na rzecz osób i rodzin.

2.3. Realizacja celu 3 – zwiększanie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

W ramach realizowanego celu szczegółowego zaplanowano działania:

- upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy osobom stosującym przemoc w rodzinie,

- motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
- edukacja osób stosujących przemoc w rodzinie, w szczególności dotycząca: zjawiska przemocy w rodzinie, konsekwencji prawnych i psychologicznych stosowania przemocy wobec bliskich, umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji negatywnych oraz konstruktywnego radzenia sobie z nimi, sposobów radzenia sobie w sytuacjach stresowych, konfliktowych, w tym prowadzenie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zwiększenie pomocy specjalistycznej dla osób stosujących przemoc,
- prowadzenie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie nadużywających alkoholu, w tym motywowanie do ograniczenia spożywania alkoholu lub podjęcia leczenia odwykowego.

Osoby wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie są informowane, motywowane czy zobowiązane np. na podstawie postanowienia Sądu do skorzystania z pomocy specjalistycznej m.in. poprzez współpracę z Mikołowskim Stowarzyszeniem Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „ZMIANA” w Mikołowie.

Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej jest realizowane przez przedstawicieli podmiotów, którzy są członkami grup roboczych i Zespołu. Dzielnicowi, pracownicy socjalni, kuratorzy prowadzą rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat właściwego zachowania się wobec najbliższych, motywują do wzięcia udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych.

Na terenie Gminy był realizowany program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Realizacja oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie wynika z ustawowych zadań, są to zadania własne powiatu wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Działania te realizowane były przez Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie rozpowszechnia informacje o realizacji powyższego programu, pracownicy socjalni w kontakcie z osobami stosującymi przemoc motywowali i kierowali ich do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym.

W 2019 roku w ramach procedury „Niebieska Karta” z udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym skorzystały 4 osoby, z czego tylko 2 ukończyły program otrzymując zaświadczenie o uczestnictwie w programie. Pierwsza edycja trwała od 12.03.2019 roku do 18.06.2019 roku, druga edycja od 20.08.2019 do 26.11.2019 roku. Program przewidywał 15 spotkań, dla grupy 12 osób. Program korekcyjno – edukacyjny realizowany jest pod patronatem Starostwa Powiatowego w Mikołowie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mikołowie dla mieszkańców powiatu mikołowskiego. Poprzez uczestnictwo w zajęciach w w.w programie osoby miały możliwość korygowania niepożądanych i szkodliwych zachowań i postaw, co w konsekwencji może zmniejszyć ryzyko występowania przemocy. Uczestnicy programu zwiększyli zdolności do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Udział w programie dał możliwość: - zbudowania lepszych relacji pomiędzy członkami rodziny; - rozwoju umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy w rodzinie; - uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy; - zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie; - nabycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy; - uzyskania informacji o możliwościach podjęcia działań terapeutycznych. Ponadto poprzez uczestnictwo w programie osoby, wobec których istnieje podejrzenie o stosowaniu przemocy nabywają świadomość i wiedzę w szczególności dotyczącą zjawiska przemocy w rodzinie, konsekwencji prawnych i psychologicznych stosowania przemocy wobec bliskich, umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji negatywnych oraz radzenia sobie w sytuacjach stresowych, konfliktowych.

W ramach bieżącej pracy dzielnicowi przeprowadzali rozmowy z osobami, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat skutków i konsekwencji stosowania przemocy, co można uznać za działania edukacyjne.

Realizując cel podejmowano działania mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu lub podjęcie leczenia odwykowego przez osoby stosujące przemoc w rodzinie. Prowadzone były rozmowy motywujące, z osobami nadużywającymi alkoholu, do podjęcia przez nich działań poprzez kontakt ze specjalistami w tym zakresie. W przypadku braku współpracy ze strony tych osób, członkowie grup roboczych powołanych w ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego kierowali wnioskami do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu przez osobę. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dzielnicowi we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłaszali do Komisji osoby, co do których istnieją podejrzenia stosowania przemocy, wnioski o objęcie leczeniem odwykowym, czego następstwem w niektórych przypadkach było złożenie do sądu wniosku o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Wsparcie indywidualne sprawcom przemocy było udzielane zarówno przez pracowników socjalnych, jak i dzielnicowych, a także psychologów i terapeutów oraz kuratorów sądowych.

2.4. Realizacja celu 4 - podnoszenie kompetencji przedstawicieli lokalnych instytucji i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podnoszenia jakości i dostępności świadczonych usług.

W ramach realizowanego celu szczegółowego zaplanowano działania:

- organizowanie specjalistycznych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz innych osób – przedstawicieli instytucji i podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- udział pracowników poszczególnych instytucji i podmiotów w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, seminariach itp.

W ramach podnoszenia kompetencji przedstawicieli lokalnych instytucji i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości ich usług

i świadczonej pomocy w 2019 roku pracownicy socjalni będący członkami grup roboczych mieli możliwość brania udziału w superwizji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w okresie od marca do listopada 2019 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia". Ponadto 5 osób będących członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych wzięło udział w szkoleniu pt. „Praktyczne elementy działania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”. Pracownicy socjalni zajmujący się wyłącznie pracą z rodzinami w ramach procedury „Niebieskiej Karty” skorzystali z udziału w szkoleniu „Praca z osobą niepełnoletnią doznającą przemocy w rodzinie i osobami stosującymi przemoc wobec niej – możliwości oddziaływania” oraz w szkoleniu „Profilaktyka stresu i wypalenia zawodowego”. W ramach podniesienia kwalifikacji i skuteczności dla pracowników socjalnych MOPS Mikołów było zorganizowane szkolenie pt. „Interdyscyplinarna formuła pracy w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – jak skutecznie rozwiązywać problem przemocy domowej w obszarze Pomocy i interwencji, z uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty” - praktyczne rozwiązania”. W szkoleniu wzięło udział 19 osób.

Ponadto w 2019 roku siedzibie MOPS Mikołów zorganizowano spotkanie z przedstawicielami placówek oświatowych w Mikołowie, tj. szkół, przedszkoli i żłobka. W spotkaniu wzięło udział 21 osób. Tematem spotkania było omówienie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz funkcjonowania procedury „Niebieskiej Karty”. Podczas spotkania poruszono temat obowiązku wszczynania procedur względem dzieci, wobec których istnieje podejrzenie doświadczania przez nich przemocy w rodzinie oraz terminowości przekazywania procedury do Zespołu. Ponadto, poinformowano uczestników spotkania o odpowiedzialności karnej funkcjonariuszy publicznych za brak powiadamiania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa jakim jest stosowanie przemocy w rodzinie.

Pozostałe instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy odbywają szkolenia we własnym zakresie.

3. Podsumowanie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Mikołów były realizowane zgodnie z założeniami Gminnego Programu, w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa, jak również wewnętrzne wytyczne w instytucjach, działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z roku na rok wypracowywane są formy współpracy między poszczególnymi instytucjami, które na co dzień zajmują się pomocą rodzinom uwikłanym w przemoc. Dzięki temu mamy możliwość skutecznie pomagać osobom i rodzinom wymagającym wsparcia.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w swojej pracy nadal borykają się z wieloma problemami w zakresie przemocy w rodzinie, mimo, iż podejmowanych jest szereg działań mających na celu zmianę postrzegania problemu przemocy. Nadal funkcjonują w społecznej świadomości mity dotyczące przemocy - przemoc domowa, to sprawa prywatna osób w nią uwikłanych. Zauważyć też można trudności w oddziaływaniach na osoby wobec, których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, niejednokrotnie procedury długo trwają, ma się wrażenie, że sprawca jest bezkarny. To wszystko utrudnia lub uniemożliwia prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Należy podkreślić, iż interdyscyplinarne współdziałanie przedstawicieli służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, daje możliwość trafniejszego zdiagnozowania sytuacji rodziny, rozpoznania problemów z jakimi rodzina się boryka, a tym samym daje szansę na skuteczniejszą pomoc i przezwyciężenie trudności.

Reasumując, uznać można, że cele Programu zostały zrealizowane. Jednakże nikt z dnia na dzień nie sprawi, że przemoc zniknie, a wszystkie osoby potrzebujące otrzymają skuteczną pomoc na tu i teraz. Zrealizowano wiele zadań, działań, projektów. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy są ciągłe, realizacja jednego przedsięwzięcia czy działania nie oznacza pełnej realizacji celu. Dlatego podmioty i instytucje zaangażowane w realizację programu nieustannie pracują na rzecz przeciwdziałania przemocy dostosowując swoją działalność do pojawiających się potrzeb, mając na uwadze możliwości jakimi dysponują.